

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilnice se upravištvo ne ostra.

EDINOST

Oglas in oznanila se račune po 8 nov vracajo v petiti; za naslova z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročilnico, reklamacije in inserate prejema upravištvo P. Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč.“

Občni zbor

možke podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu

vršil se je dne 2. februarja t. l. ob 3. uri popoldne v prostorih „Del. podp. društva“. Zborovanja se je udeležilo jako lepo število članov.

Načelnik podružnici, g. prof. Mate Mandić predstavil je najpoprej, otvoril zborovanje, vladnega zastopnega svetnika viteza Vidica, kojega so navzoči udje pozdravili spoštljivo.

Nato je g. načelnik pozdravil lepimi besedami navzoče ude poudarjajoč, kako važna da je naloga naše podružnice za ves narod slovenski, kajti podružnici naši ni le namen, nabirati prispevke, ampak nje dolžnost je nadzorovati tukajšnje družbine zavode ter po tej poti skrbeti za pravo narodno vzgojo naše mladine, da se ne potopi v valovju ptujstva. In zato je naša podružnica morda najvažnejša mej vsemi. G. predsednik vepodbujal je člane, da vsi delujejo v prosep naše podružnice, odnošno v dosezo plemenitega našega cilja. Besedam predsednikovim odzvali so se člani glasnimi živio-klici.

Na to je prečital podružnični tajnik, g. Ljudevit Furlani, svoje jako lepo sestavljeno poročilo, ki slov:

Slavni občni zbor!

Zapreke, ki se stavijo mirnemu, čisto kulturnemu in patrijotičnemu delovanju naše družbe na pot, množe se leto za leto ter bivajo od dne do dne bolj zvite, bolj fino premišljene in zato tudi tem bolj nevarne za mlade naše zavode, vzdrževane po šolski družbi sv. Cirila in Metoda. To skušnjo pridobilo si je tudi na lanskem zboru podružnice izvoljeno načelnštvo.

Ker je že bilo prišlo nekako v navado, da napravijo narodna društva v Trstu vsako leto po eno veliko veselico na korist družbe sv. Cirila in Metoda, posvečovali sta se načelnštvi ženske in možke podružnice o tem uprašnji ter zaprosili za

sodelovanje razna društva slovenska v mestu, katera so radostno v to privolila. Tu se obrnemo, kakor po navadi, na upravo gledališča „Armonia“ s prošnjo, naj nam proti primerni nagradi prepusti gledališče za 10. dan maja 1891. G. upravitelj nam to na kratko odbije, češ, da se dogovarja z nekim društvom ter, da za ta dan ni gledališče več na razpolaganje. Konečno pa nasvetuje prav porogljivo članu našega načelnštva, naj se obrne na upravo gledališča „Filodramatico“, tam bi utegnili kaj doseči!! Ta porogljivost nam je odprla oči in sprevideli smo, da so strupene besede in hujskanje italijanskih listov o priliki zadnje naše veselice na korist družbe sv. Cirila in Metoda v gledališči „Armonia“ padle na rodovitna tla ter tudi že obrodile lep sad, to je: da nam Italijani niti za plačilo ne odstopijo več gledališča za naše veselice! In vendar nam je vsem znano, da so lastniki tega gledališča bogataši, katerim se ni treba brigati za lajanje in ščuvanje nekaterih prenapetih listov in vendar nam sedaj zapirajo vrata! — Poskusili smo pozneje še enkrat svojo sredo. Reklo se nam je, da nam prepuste gledališče, toda za ceno, ki je bila baš dvakrat tako visoka, nego prejšnje leto! Sedaj nam ni ostalo drugega, nego opustiti začasno vsako misel na veselico v večjem stilu, ter pomagati si drugim načinom, da pribavimo družbi potrebnih denarnih sredstev za vzdrževanje šolskih zavodov pri sv. Jakobu.

Bližal se je god sv. blagovestnikov naših in odstopajoče načelnštvo sprožilo je idejo, naj bi se ta dan ali bolje ta doba po vsem Slovenskem tako praznovala, kakor se na Českem praznuje god sv. Velolava t. j. s tem, da vsak zaveden narodnjak v tej dobi žrtvuje kaj v korist naši šolski družbi.

Ta dar imenujmo mi Cirilo Metodejski dar, kakor imenujejo Čehi slične o sv. Vavlavu za šolsko Matico nabrane darove sv. Vavlavski dar. Obe načelnštvi objavili

tudi na svojo zadnjo odsotnost od mesta Monakova. Kralj ga pobara, kako se je zabaval na svojih posestvih?

„Hvalo! Veličanstvo!“ še precej, odgovori hitro grof. „V malo tednih prehodil sem se svojima sinovoma Bavarsko višavje; izborna smo se zabavali v Niederuskej vasi pri prelatu, kajti vsakega večera vrnili smo se v tamošnji samostan.“

„Tamošnji častiti gospodje duhovni, reče general grof Haller, kateri je bil pri obedu tudi prisoten, imajo izvrstna vina in izborna kuhinja.“

„Da, pa samo za obiskovalce“, pristavi nadškof Gebattel, kateri je bil tudi večkrat gost v Nymphenburgu; tamošnji gospodje žive baje jako zmerno in priprosto, in jaz to verjamem.“ —

„No, kar to zadene, moram eminenci nasprotovati, reče smehljaje general; več kakor prepričan sem, da so častiti gospodje duhovni toli pametni, da se ne branijo zbranih božjih darov, kateri tam rastejo, in kateri jim tako rekoč v usta visé, marveč da jih prav pridno prebavljajo; v nasprotju sem z eminenco tudi za-to, ker uprav oni slujejo kot vajeni sladkomeđi in krepki uničevalci dobrih vin.“

ste v „Edinosti“ poziv slovenskim rodoljubom, s katerim vabite vse Slovence brez razlike na stan, omiko ali mišljenje, naj se poprimejo krasnega vzgleda, kakeršnega nam dajejo bratje Čehi ter naj vpeljejo Cirilo Metodejski dar mej naše narodne običaje, kajti za sedaj bil bi ta za nas morda najkoristnejši. Prosili smo slovenske liste, naj ta poziv ponatisejo. No, slabo smo pogodili z dobrim našim predlogom. Razumeli so nas v Trstu, Sežani, v Istri, posamični rodoljubi izven domovine, v drugih slovenskih deželah pa ne! „Slovenski Narod“ je naš poziv suho ponatienil, ne dodavši mu ni besedice priporočila, „Slovenec“ je pa vso stvar absolviral s par besedicami ter ni ponatienil poziva. O tej priliki smo se žalibog zopet enkrat prepričali, da žive Slovenci, ki so pač tako majhen narod in ki imajo sto in sto bridkih skušenj vsake vrste za sabo, brez organizacije, da se pri nas dela brez skupno premišljenega načrta, da tu postopa vsaka dežela, da še več, vsaka stranka za se, težeč za svojimi posebnimi interesi in ne ozirajoč se na narod kot celoto. Tako se je v Ljubljani in drugod, kjer se Slovincem še ni tako bati potujčenja, jako nizko cenilo važnost tega Cirilo Metodejskega daru, a to iz same kratkovidnosti, ali pa komoditete kajti, ako bi bili mi v tem obziru organizovani, kakor so Čehi, nabrali bi Cirilo Metodejskega daru 8 do 10 tisoč for. na leto. Matica šolska češka dobi sv. Vavlavskega daru vsako leto na 100 tisoč, včasih tudi 200 tisoč! S takimi svotami se lahko deluje.

Upajmo pa, da popravimo v bodočnosti, kar smo v preteklosti pogrešili. Slavnemu vodstvu v Ljubljani priporočamo, da letos stopi samo na čelo tej plemeniti agitaciji na Kranjekem ter da dà tudi samo vsem drugim rodoljubom posnemanja vreden izgled.

Ker se je oktobra meseca 1891. moral odpreti IV. razred osnovne šole, nastala je načelnštvu velika skrb, kje najti

Kraljica bojé, da bi ta kođljiva govorica ne spravila konečno nadškofa v nevoljo i to tem bolj, ker so take šale tudi kralju prijale, dregne toraj komolecem visokega svojega soproga, kateri je bil takim migljajem vedno poslušljiv; loti se za to drugega predmeta in vpraša grofa Seefeldskega, kaj je na potovanji svojem nabral v nikdar ne polno popotno svojo torbo?

„Kar se umetnosti tiče, veličanstvo! ni nič kaj prida, odgovori grof, naše potovanje bilo je zgolj zabava, kajti naši naravini preiskovalci, iznajditelji, rudokopi, prirodopisci in kaj vem kako se še vse imenujejo, so že vse preiskali in prebrbali, ne da bi drugim poštenim ljudem pustili, da bi tudi kaj iznašli!“

„Pa smo vendar neko čudo“ —
„Znašli?“ vpraša sarkastičnim obrazom kralj, kajti take spretnosti ni mogel grofu pripisovati.

„Ne! veličanstvo! reče malo pobito grof, kdor se z iznajdbami peča, naleti lahko na kaj nevarnega, za-to se jaz ne maram spuščati v ta predmet.“

Kar želim Vašemu Veličanstvu naslikati, je v tamošnji okolici neki povsod dobro znano; za nas pa prava redkost, pravo čudo, namreč: najodurnejša

primerne prostore za novi razred. Poskušali smo se pogoditi z najemnikom, kateri nam je najel že prostore za otroški vrt in dva razreda, no videli smo, da se hoče mož preveč okoristiti, zato smo rajše iskali v bližini primerno stanovanje — a zastonj; kamor koli smo prišli, in kjer bi nam bili radi dali v najem, bili so prostori preniški in pretesni in bi nam komisija nikakor ne mogla dovoliti, da umestimo tja kak razred; kjer bi bili prostori šolekim svrham prikladni, tam se nam pa ni hotelo pronajeti. Zadrege je bila še dalje večja, čim bolj se je bližal začetek šolskega leta. Naposled se je slavno vodstvo v Ljubljani izreklo, naj storimo potrebne korake, da se kupi hiša, v kateri je do sedaj večina razredov in otroški vrt. No, cena je primerno s faktično vrednostjo hiše previsoka, zato ne kaže storiti tega koraka. Bili smo pri pogajanju že blizo, a Banka Fenika, oziroma nje Tržaški zastopnik, menda iz posebne naklonjenosti ni hotel popustiti ni vinarja, zato smo pretrgali vsa nadaljna pogajanja ter kljub temu, da je v tem času že prišla doba, ko smo morali že odpreti vse razrede, iskali smo s podvojeno marljivostjo drugod stanovanje za en razred. 1. oktobra 1891 bili so odprti vsi štirje razredi osnovne šole, otroški vrt ostal je zaprt ter smo v njega sobo vmetili I. razred.

To je bilo po unenju načelnštva najbolje, kar smo mogli storiti, kajti bolje vendar, da ostane otroški vrt zaprt ter, da se na vseh razredih osnovne šole redno poučuje, dokler ne najdemo dovolj stanovanj, da vmetimo vanje vse družbine zavode. To se nam je posredilo še le novembra meseca. Dobili smo stanovanje v ulici S. Marco št. 19, katero je bilo pa treba še le primerno popraviti, da je je magistratska komisija priznala za šolsko sobo prikladnim. Umestili smo 20. novembra 1891. IV. razred v to novo stanovanje ter istega dne odprli otroški vrt, kjer je bil že prejšnja leta umeščen.

ženska v vsem kraljestvu Bavarskem in morda tudi na vsem Nemškem.

„Oho! zakliče grof Haller, ona oseba mora pa res biti odurna, strašno odurna, da se jej opraviči tak prilastek, resnica je, da na odurnih ljudeh ni naša blagoslovljena domovina uboga.“

„In kdo je ta, tako malo prikupljiva oseba?“ vpraša kraljica.

„Gostilničarka v Fischbachu, v prijaznem podnožji višavja ležečej vasi,“ odgovori grof.

„Meni je kraj znan, pristavi nadškof. Ina razteza svoj srebrn trak po tej dolini, kraj leži nasproti Windshausen-u.“

„Tako je, potrdi Seefeld, uprav iz Ine dobiva Fischbachska gostilničarka ščuke in krupe, tako spretna je v izvrstnem pripravljenu teh, da prihajajo od blizu in daleč okušat ribje te jedi, katere jim ona z najoriginalnimi odurnostimi obeli.“

„Ste se li sami prepričali o teh neokusnih pripravah?“ vpraša kraljica.

„Seveda, Veličanstvo, in te odurnosti so bile kaj naravine.“

„Pripovedujte nam,“ zaklicali so mu od raznih strani.

„Obžalujem, odgovori Seefeld, da ne morem v navzočnosti Vašega Veličanstva

PODLISTEK.

Gostilničarkina odurnost.

Humoreska (po Gravenreuthu) prosto prevel Rudolf Dolenc.

I.

Vsako poletje stanovali so dvorniki v Nymphenburgu. Dobri oče Maks, tako so namreč imenovali Bavarci prvega svojega kralja, kateri se je po svoji ljubeznjivosti in cvetočem družbinskem življenji odlikoval od drugih Bavarcov, bil je prijatelj naravi in vsemu, kar je bilo naravnega. Vsako jutro prehodil jo krepkih korakov dvorni vrt. Osobni njegovi zdravniki, katerim je bilo paziti na kraljevo kretanje, niso vedeli zdravemu patientu, kateri se sploh bogatih obedov ni ogibal, drugega svetovati, kakor kretanje na prostem, čistem zraku. Bila je ura štiri in odšli so k obedu. Grof Seefeldski, stari in jako udani prijatelj kraljev, Truchsess, ki je bil ob enem dvorni opravitelj, bili so danes povabljeni k obedu. Kralj se je že veselil na pikantne novosti, katerih je grof vedno natlačen koš seboj prinesel. Ko je povedal razne dogodjaje, kateri so bili povsem vselemu kralju posvečeni, napelje govorico

Pripomnimo naj, da je slavni mestni Magistrat priznal stanovanje v ulici S. Marco št. 19 prikladnim za šolske svrhe, dovolil nam je pa samo eno leto umestiti tja IV. razred, z motivacijo, da so naši štiri razredi osnovne šole raztreseni v treh hišah, kar je na škodo napredku in razvoju šole.

V tem smo s slavnim mestnim Magistratom enih misli, tudi mi bi si želeli imeti vse razrede in vrt v eni hiši; no, kako naj to storimo, če nas povsod gonijo izpod strehe, ali nas pa prav nekrščanski odirajo.

Bodoče načelnstvo čakajo, čim nastopi svoj urad, glede stanovanja ravno tako velike sitnosti. Ta lov na stanovanja in vmeščanje naših zavodov po raznih hišah donaja družbi velike denarne žrtve, ker treba plačevati večasih neprimerno visoke stanarine, v zavodih samih dela nered ter preči enakomeren in pravilen razvoj. Čas je torej, da se temu konec stori. To se pa zgodi samo tedaj, ako se dadó družbi potrebna sredstva, da si postavi sama svoj dom. V ta namen moral bi pripomoči vsak zaveden Slovenec, naj živi kjer koli, na Primorskem, Kranjskem, Štajerskem ali Koroškem, kajti Trst je velike in prevelike važnosti za ves narod ter bode igral še veliko vlogo v zgodovini našega gospodarskega razvoja, ako si bomo znali priboriti tukaj pozicijo. Nikdo naj se ne zgovarja: „Saj jih je tam dovolj, pomagajo naj si sami“. Tem odgovarjamo, da nas je res mnogo tukaj, a za sedaj si še ne moremo tako daleč pomagati sami. Pomozite nam na noge, dalje bomo hodili sami, ne bomo Vas več nadlegovali in pride čas, ko Vam bomo vračali milo za drago. Prilika da nam, oziroma družbi naši, cela Slovenija skaže svojo naklonjenost, bliža se zopet: za god blagovestnikov naših nabira naj se po vsem Slovenskem Cirilo Metodejski dar in v dveh najdlje pa v treh letih nabere se lahko toliko, da si družba sv. Cirila in Metoda postavi svojo hišo v Trstu, ne veliko sicer, a dovoljno za svoje zavode! V tako plemenito svrhu moral bi se pač vsak razumnik malo potruditi in žrtvovati in dosegla bi se v kratkem!

V šolskem letu 1890—91 bilo je vpisano: V I. razredu 90 otrok, od katerih jih je prestopilo v višji razred 56; v II. razredu 68 otrok, od katerih jih je prestopilo v višji razred 57, v III. razredu 58 otrok, od katerih jih je prestopilo v višji razred 44, v otroškem vrtu 54 otrok.

Šolsko leto 1890—91 bilo je zaključeno dne 16. julija 1891. z javnim izpitom.

in visokih gospa sploh s posebnostimi svojih izkušenj postreči, — izrazi te osebe so bili lakonični, a ne dvoumni, in gotovo nisem ostrejših in rezkejših še slišal“.

„Nespodobno!“ godrnjale so gospe. „To osebo moram poznati,“ zagotavlja general Haller.

„Veasih, nadaljuje Seefeld, je še celo zgovorna, a vendar za-to ne manj odurna. Odgovori njeni so pogosto duhoviti, točni in premišljeni.“

„Krasno!“ zakliče kralj, „ta oseba me zanima; poskusiti hočem njeno odurnost. Že večkrat so me prosili samostanski gospodje iz Audorfa, naj jih počastim pohodom svojim in prelatu sem celo obljubil.“

„Potem mora biti Vaše Veličanstvo tudi mož-beseda,“ prigovarja general.

„Tako je, prihodnje dni napravimo izlet v Audorfski samostan in v Fischbachu hočemo pokušati ščuke.“

„Najesti se pa odurnosti!“ pritakne general, „Vaše Veličanstvo mi gotovo dovoli, da se pridružim.“

„Z veseljem!“ smeje se kralj, mislim pa, da se gostilničarka vstraši mojega meča.“

„Naj bo le previdna!“ grozi general. „Ljubi Maks, reče kraljica, Ti vendar ne misliš resno?“

Otroški vrt aklenil je svoje šolsko leto 13. avgusta 1891.

Začetkom tekočega šolskega leta vpisalo se je: v I. razred 93 otrok, v II. razred 83 otrok, v III. razred 65 otrok v IV. razred 40 otrok, v otroški vrt okolo 70 otrok. —

Učitelj-voditelj osnovne šole ter nadzornik otroških vrtov pri Sv. Jakobu in v Rojanu je g. Miha Kamušič, ter poučuje na IV. razredu; na ostalih razredih poučujejo: gg. Ivan Kiferle (II. razred), Fran Deleott (III. razred), Josipina Delkin (I. razred) ter ženska ročna dela v vseh razredih, na otroškem vrtu poučuje gospodična Antonija Nadlišek. Veronauk poučuje na vseh razredih prečastiti g. Fran Sila.

Verskim nadzornikom imenoval je na prošnjo vodstva v Ljubljani preč. biskupski ordinarijat preč. g. Frana Sila.

Da se družbeni zavodi bolj konsolidirajo, naprosilo je nadalje sl. vodstvo g. prof. d. r. Karola Giaserja, naj prevzame nadzorstvo družbenih zavodov v pedagogijsko-didaktičnem obziru, kar je rodoljubni gospod radovoljno prevzel, na čemur mu bodi tu hvala izrečena.

Isto tako se tu zahvaljujemo vsem onim rodoljubnim trgovcem z lesom, ki so nam poslali brezplačno lesa za popravo škode, ki nam jo je lansko zimo napravila burja v vrtu in hiši. Bog plati!

Hvala bodi izrečena konečno listu „Edinosti“, ki je donesal objave radovoljnih doneskov na korist naše družbe, vabila in razne članke v našo korist. Hvala vsem podpornikom in dobrotnikom našim, ki so dejanski pospeševali razvoj naše stvari!

Preteklo leto pridobila je naša podružnica jednega pokrovitelja v osebi g. Ivana Resmana. Hvala in slava mu!

Smrt nam je preteklo leto ugrabila najstarejšega člana naše podružnice g. Taučarja Josipa, ki je bil še kljub svojim osemdesetim letom vnet rodoljub in vrl podpornik naše svete stvari. Naj v miru počiva! — Z nado, da dobi naša podružnica na mesto tega častitljivega starčka obilno številu novih članov, končavam svoje poročilo.

Zbor je odobril to poročilo jednoglasno in glasnim odobravanjem.

Mesto navzočega in po opravljenih zadržanega blagajnika podružnice, g. Srečka Barteljna, predital je g. tajnik blagajnikovo poročilo, iz kojega posnemljemo, da je imela podružnica v pretečenem letu dohodkov 4112 gl. 93¹/₂ kr., stroškov pa 3919 gl. 22 kr., ostalo je torej v poravnavo 193 gl. 71 kr.

„Kako meniš to, ljuba Dragica? V Fischbach potovati in odurnosti se najesti? Gotovo, jaz želim ta čudni eksemplar, to gostilničarko videti!“

„Potoval pa bodeš tajno?“

„Kaj še, ljuba Dragica. Gostilničarka mora vedeti, kdo sem; uprav s tim pokaže, je li odurni njen obraz naravin ali ponarejen, morda je to njena špekulacija, da radovedneže k sebi vleče in si tako svoj žep polni.“

„Ni mogoče!“ reče Seefeld, „stavim vse svoje imetje, da ne bode delala najmanjše razlike mej Vašim Veličanstvom in prvim gostom, ki bode zahteval vrček piva.“

„Tim bolje,“ odgovori kralj Maks, „potem je pa res posebnost, in taka me vselej zanima. — Kakor smo se dogovorili, pri tem ostane, gospodje moji, izlet napravimo v Audorf in ustavimo se tudi v Fischbachu.“

Dregnila je kraljica tudi sedaj visokega svojega soproga ter hotela ga z očmi odvrniti od tega sklepa, a sedaj se jej ne posređi kakor vselej, — ostalo je pri dogovoru.

(Dalje prih.)

Tudi to poročilo odobril je zbor soglasno.

Po dovršeni volitvi novega odbora, koje vspeh smo že prijavi, zahvalil se je predsednik na obilni udeležbi ter zaključil zborovanje.

Politični pregled.

Notranje dežela.

Državni zbor. Poslanska zbornica obravnavala je v svoji seji dne 6. t. m. o vladni predlogi, tičeči se podunavske parobrodarske družbe. Nekdaj se je razvitala družba ta jako lepo, a zašla je pozneje zbok nasprotstva se strani ogerskega trgovskega ministra, zbok davka za prevažanja in zbok carinarske vojne z Rumunijo, največ pa po lastni krivdi, v velike zadrege, tako, da si sama ne more več pomoči. Ker pa je vojnemu ministru mnogo na tem ležeče, da se vzdrži ta družba, ker bi izdatno služila vojni upravi v slučaju vojske, predložila je vlada državnemu zboru predlogo, koja določa, da država družbi dovoli za dobo 10 let letne subvencije 250.000 gl., koje ne treba vrniti in potem še letne doneske v isti količini in za isto dobo, koje pa bode morala družba vrniti. Za predlogo govorili so poročevalec dr. Pees, posl. Szczepanowski, trgovinski minister Bacquchem in grof Silva-Tarouca; proti posl. Steinwender in Kaftan. Obravnava se je potem pretrgala.

V seji tej interpelovali so poslanci Spinčić in tovariši justičnega ministra radi konfiskacij slovanskih listov, bavečih se s slovansko liturgijo.

V seji dne 8. februarja izročili so postavni načrt grofa Wurmbanda, tičeč se zavarovanja proti požarom pōtem deželnih zborov, posebnemu odseku 24 članov; vsprejeli borzno postavu v tretjem branji ter izvolili odsek 24 članov, kojemu se izroče akti, tičeči se zadeve proti listu „Wiener Tagblatt“, koji list je, kakor znano, provzročil veliko vznemirjenje na borzi se svojim poročilom o avdijenciji posl. Javorskega pri cesarju, ker se je dalo potem poročilo sklepati, da imamo vojsko pred vratmi.

V seji poslanske zbornice dne 9. februarja nadaljevala se je debata o podunavski parobrodni družbi. Poslanec Lueger je hudo napadal omenjeno družbo, pripomnivši, da država nima za nikogar denarja nego za „Hallunken-Gesellschaften“. Trgovinski minister zavračal je odločno take napade. Zbornica je sklenila 167 proti 59 glasom, preiti v podrobno debato.

V tajnem posvetovanji nemško-českich poslancev prijavil je dr. Schmaykal, da vlada predloži deželnemu zboru Českemu začetkom zasedanje ostale spravne predloge, kakor tudi predloge, tičeče se opredeljenja sodnih okrajev, kolikor jih je dovršenih. — Le naprej — toda narod češki še živi!

Vnanje države.

V poslanski zbornici italijanski izjavil je ministarski predsednik Rudini, da še ni došel ugodni trenotek za rešenje uprašanja, se-li ima porabitikla uzula o vinu v italijansko-avstrijski pogodbi, kajti ne ve se še, kako se zasučejo trgovinski odnošaji Italije se Švico in Francosko in Francoske se Španijo. Na interpelacijo de Puppia radi razžaljenja dveh Italijanov po avstrijskih finančnih stražnikih, rekel je Rudini, da ni gotovo, se-li je to dogodilo na italijanskih tleh ali ne. Mesto da sproži radi tega diplomatsko uprašanje, pozval je rajši obmejne oblasti, izogibati se vsemu, kar bi utegnulo prouzročiti take dogodke.

Iz Podgrada, 4. februarja. [Izv. dop.] Gospod Mihael Gabrijelčič, sedaj c. kr. okrajni sodnik v Ajdovščini, odšel je danes od nas.

Ne poslavljamo se z vsakim uradnikom tako prisrčno, tako iskreno, kakor smo se z dosedanjim našim sodnikom. Malo časa, poldrugo leto, bival je pri nas, a ta kratka doba zadostovala je, da smo spoznali v njem — c. kr. avstrijskega uradnika.

Razsoden človek ne zahteva od c. kr. uradnika, da mora stopiti v vrsto naših bojnikov. A to, kar smo vedno in bomo tudi vedno zahtevali, je, da mora razumeti položaj, poklic — idejo Avstrije, da se tej ideji ne sme protiviti, nego da mora po svojih močeh odločno delati v nje smislu. Kajti ta edina, prava ideja je lepa, vzvišena: pravica naj bode enaka za vse posamičnike in za vse narode.

Tako stališče zavzema tudi g. Gabrijelčič in to je prvi in glavni povod, da se nam je priljubil in da jako obžalujemo njegov odhod. — Ima pa g. sodnik tudi druga svojstva, katera ga dičijo. Prijazen in uljuden z vsakim, strog a pravičen v svojem delovanju, vestno zadoščuje dolžnostim, katere mu nalaga stan.

Naše sodišče je v lepem redu. Se ve, da v kratkej dobi ni mogoče premagati vseh zaprek. Posebno z obzirom na slovensko uradovanje želeli je še marsikaj. Prepričani pa smo, da bode sedanjí vodja sodišča, kateri je z odhajajočim sodnikom tako lepo soglašal in ga vedno podpiral, v istem smislu napredoval, ter upamo, da bode tudi novo imenovani sodnik deloval na temelju prave avstrijske ideje. V to ime pozravljamo ga kot vrednega naslednika priljubljenemu g. Gabrijelčiču.

Dosedanji sodnik imel je sicer in to baš zaradi svojstev, katere smo prej naglašali, tudi odločnih nasprotnikov, ki so ga zalezovali. A to ga ni motilo v njegovem delovanju, kajti svest si je bil, da je njegovo prizadevanje pošteno in tudi, da mu nasprotuje neznatna in narodu tuja klika, katera je toliko pomenljiva v masi naroda, kakor v rodni zemlji kamen, ki bode prej ali slej vržen na pravo mesto — v grobljo.

„Bralno društvo“ priredilo je sinoči svojemuzasluzenemu članu večerjo. V lepo okrašeni društveni sobi zbrali smo se članovi skoro polnoštevilno, da se poslovimo od sodruštvenika, ki je imel zasluge tudi na polju zasebnega občevanja in rasveseljevanja.

Pri kipeči kapljici rekla se je marsikatera primerna beseda. Gosp. predsednik nazdravljajal je gosp. Gabrijelčiču v imenu društva, kakor tudi kot zastopnik občine in okraja, v imenu naroda ter kot prijatelj. V imenu naroda povdarjal je posebno njegovo prijaznost s strankami, točno uradovanje, rabo našega jezika in odločno oviranje zakotnih piscev, kateri so prej izsesavali siromašni narod.

V izbornem govoru nazdravljajal je g. vodja sodišča dosedanjemu načelniku v imenu sodnega osebja, s katerim je tako lepo občeval in s prijaznostjo tudi dosegel, da je vsakdo z veseljem zadoščal svoji nalogi. Markanten in pomenljiv je bil v tem govoru stavek: branil je pravico, a odločno pobijal krivico.

Zastopana je bila tudi č. duhovščina, v katere imenu povdarjal je g. dekan, v katem lepem soglasju in prijaznosti je bil densanji slavljeneč ž njo.

In naprej so se vrstile napitnice, ki so bile vse prešinjene istega duha ljubezni in prijateljstva ter obžalovanja, da zgubi naš okraj takega moža.

Gosp. sodnik, vidno ganjen, zahvaljeval se je ponavljaje in napil tudi sodnemu osebju, naglašaje njega marljivo i vestno delovanje.

Razumljivo je, da je v taki izborni družbi prebrzo tekel čas i da nam je bilo

vsem neprijetno, ko je bilo po polnoči vendar treba raziti se.

Iz občine Materijske, dne 7. febru-
varja. [Izv. dop.] Dopisniki iz naše občine
so se vzbudili: v poslednjih časih čitamo
često o naših občinskih zadevah; največ
pa iz taborja, sedaj gospodujoči stranki
nasprotnega. Pripoznavam, da je marsikaka
izraženih pritožeb opravičena. Ker pa sem
neprijatelj nasprotstva mej to in ono
stranko, obžalujem te raspore, kajti zah-
tevatvati in skrbeti bi morali mi vsi, da
je občinska uprava v pravem redu. Ža-
lostno je, da pri nas ni tako, kakor bi
moralo biti. To je za nas velika škoda.

Povsem čudno je, da se mnogi go-
spodje dopisniki niso prav čisto nič do-
teknili našega krajnega šolskega sveta, ali
prav za prav njega oskrbnika. Radi tega
šolskega sveta je mnogo nevolje mej ljud-
stvom. V obče se obžaljuje, da ni krajni
šolski svet tak, kakor je bil poprej. To
vedo dobro gg. dopisniki in zato molče o
tem predmetu.

Ker je pravicoljubje prva in najsvete-
jša dolžnost vsacemu občanu, morali bi
bili naglašati tudi to. Morda bi se potem
lahko še več delilo mej davkoplačevalce,
kakor zahtevajo gg. dopisniki.

Po takem pa se ne smemo čuditi, da
plačujemo neznozne odstopke. Rekel sem
že, da nisem prijatelj nasprotstvu mej
strankama, ali premišljuje o naših raz-
merah moram uprašati samega sebe: kam
pridem s takim postopanjem? Brezmena
naša so že neznošnjiva. Mislim, da je že
več kot odveč, da plačujemo po 140 od-
sto.

Tudi o delitvi preostanka od poprav-
ljanje župne hiše po nekod ni še niti go-
vora, dasi je županstvo že razposlalo denar
srenjam.

Žalostne naše razmere silijo nas do
uprašanja: kedaj in kako bode konec temu
strankarstvu in sovražtvu? Kdaj se nam
znižajo občinski davki? Jaz menim, da
prej ne bode miru in da se prej ne zbolj-
šajo odnošaji pri občinski upravi, dokler
se ta poslednja ne preosnuje, da bode en
s am občinski predstojnik, ne pa dva, kak-
or zdaj: eden za občinske, a drugi za
šolske zadeve. Da bi občinstvo poznalo
neugodnosti sedanje občinske uprave, že
davno bi bilo protestovalo proti njej.

Omenim naj še, da so občinske vo-
litve pred durmi in vendar se še ni ukre-
nilo nič določnega. Obča želja pa je, da
bi se vršile pred spomladjo, kajti sedaj
imamo več časa premišljati, kaka se nam
je vesti dan volitve. Občinar.

Različne vesti.

Imenovanje. Okrajnim glavarjem na
Volovskem imenovan je namestništveni
tajnik Alojzij Fabiani. Konstatovati
nam je, da je novi okrajni glavar, zmožen
slovenskega jezika v govoru in pismu;
sicer ga pa bomo sodili — po njega
delih.

Imenovanja. C. kr. finančno vodstvo
v Trstu je imenovalo: višjim carinskim
oficijalom V. Nanuta in J. Oswald; car.
oficijalom A. Kresta, Nikolaja pl. Mir-
kovića in E. Marekig-a; asistentom T.
Hintereggerja, Frančiška Künsterja,
A. Merschinskyja, Gv. Marinovich-a in
Gregorja Gemo.

Umrl je Edvard vitez Orel,
oskrbnik grada „Miramar“. Pokojni je bil
linijske ladije poročnik ter se je udeležil
znanega potovanja na sever.

Za družbo sv. Cirila in Metoda v
Trstu daroval je znani rodoljub Tržaški,
g. Ivan Šabec o priliki veeselega do-
godka v družini zdatno svoto 50 for. Pod-
pisano načelnništvo vrši svojo preprijetno
dolžnost izrekajoč tem potom plemenitemu
rodoljubu prisrčno svojo zahvalo na tem

daru. Bog mu plati ter naj najde tu lep vzgled
mnogo posnemovalcev!

Načelnništvo moške podružnice družbe
sv. Cirila in Metoda.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“
povišala je vsled mnogih prošenj za po-
sojila obresti od hranilnih ulog na 4 od-
sto. S tem je dana občinstvu priložnost,
svoj denar naložiti varno in ugod-
nejši, nego pri drugih zavodih. Pri-
čakuje se, da se bode občinstvo v obilni
meri posluževalo te ugodne prilike.

Veliki ples „Del. podp. društva“ priva-
bil je letos toliko občinstva vseh stanov v
gledališče „Fenice“, kakor že več let ne,
vzlic neprilikam, s kojimi se je bilo bo-
riti radi gledališča. Ker je bilo namreč
gledališče oddano po pogodbi neki družbi
tudi ta večer, pričela se je veselica
še le ob 1/2 11. uri zvečer po dovršeni
predstavi. To je bil tudi vzrok, da se gle-
dališče ni okinčalo primerno.

Že ob 10. uri mrgolelo je občinstva
po široki ulici Via Stadion in nekoliko
minut potem, ko se se vrata odprla na-
šemu ljudstvu, bila je napolnjena prostorna
gledališka dvorana.

Ples se je pričel takoj. Okoli 11. uri
došel njeg. ekscelencja, gosp. tržaški namest-
nik vitez Rinaldini, kojega so vspre-
jeli cesarsko himno in glasnimi živio-klici,
kar nam jasno priča, kakó apoštu-
jejo Slovenci cesarjevega nam-
estnika.

Pred odmorom plesali so ples „Slo-
van“, kojega je po raznih slovanskih me-
lodijah sestavil plesovodja društva g. I.
Umek. Na obče in burno zahtevanje
moral se je ta ples ponavljati.

Mej odmorom izvršil se je ganljiv
prizor, pričujoč nam, da v Slovencih še ni
samrtni blagi, dušo človeško plemenitejši
čut, ki mu pravimo — hvaležnost. Tržaškim
Slovencom znano je predobro, kako neumorno
deluje v korist „Delal. podpornega društva“
sedanji njega pred-
sednik, gosp. prof. Mate Mandić. Toda
to velikansko butaro, slonečo na peči pred-
sednika temu prevažnemu in nad tisoč
članov broječemu društvu, more povsem
pojmiti le oni, ki pozna komplikovani me-
hanizem tega društva. Tu treba železne
volje, jeklene vtrajnosti, in mimo tega pa
tudi finega takta, ake hočemo da se druš-
tva giblje v pravem tiru. Vsem tem po-
gojem zadošča v polni meri gosp. profesor
Mate Mandić, kajti odkar je zasel ta
mož častno mesto predsednika, potihnil
so v društvu prepiri, ki so v prejšnjih
časih često vznemirjali duhove. Že to je
velika zasluga g. prof. Mandića. In če je
že v obče jako težka naloga predsedniku
„Del. podpornega društva“, bila je v pre-
tečenem letu še posebno, ko je tre-
balo društvo preosnovati v zmišlu dotične
postave, da se je moglo vzdržati vzlic tek-
movanju okrajne blagajne.

Naši delavci pojmiyo dobro vse to in
zato se je mej njimi porodila misel, o
priliki velikega plesa pokloniti priljublje-
nemu predsedniku mali dar v znak iskrene
hvaležnosti. To se je tudi zgodilo v so-
boto zvečer. Mej odmorom poklonil je s
primernim nagovorom načelnik nadzorni-
kov društva, g. Hvastja, gospodu Mandiću
zlato uro z zlato verižico. Po
dokončanem nagovoru in izročitvi tega
daru iz žuljavih rok zaorili so po dvorani
naudušeni živio-klici, poleg stoječi delavci
pa so dvignili svojega predsednika na
svoje rame, noseč ga po dvorani. Ko se
je polegel vihar, zahvalil se je g. Mandić
prisrčnimi besedami na prirejeni ovaciji
obetajoč, da bode vestno vršil svojo dolž-
nost tudi v bodoče.

Po izročitvi daru in po Mandićevem
govoru pel je zbor „Slov. pevškega
društva“.

Po odmoru zapričel se je zopet ples,
ki je trajal do ranega jutra.

Iz Senožec nam pišejo: Naše na-
rodno društvo dremlje že dolgo; ne vemo
pa ali spanje pravičnega, ali pa, krivičnega.
Niti glasu ne dá od sebe in po takem

moral bi svet soditi, da so v Senožeah
zamrli zavedni Slovenci. No, hvala
Bogu, tako daleč še nismo, kajti še nas
je tu nekaj prav odločnih. Da probude
socijalno naše življenje iz mrtvila, ohr-
brili so se ti poslednji ter so priredili dne
7. februvarja jako lepo veselico, v prostori-
h g. Mušiča. Peveci naši dosegli so — z
ozirrom na to, da se vadijo še le malo
časa in da je bil to njih prvi nastop —
časten vspeh. Gotovo je, da bi v Seno-
eah lahko imeli jako lep pevski zbor, ako
bi se hoteli poprijeti petja vsi oni, ki
imajo dar za to. Poprimimo se torej dela
vsi, kolikor nas je, v bratski slogi in v
ljubezni do naše narodne stvari.

Igra „Domači prepri“ vspela je pa
nad vse pričakovanje. Čast igralcem, ozi-
roma igralkam!

No, bleščeči točki v našem programu
bili sti oni, koji je proizvel slavni tambu-
raški zbor „Tržaškega Sokola“. Sedaj
vemo še le, kaj je slovanska godba.
To sega do srca, to očaruje. V imenu
vseh udeležencev veselice izrekamo vrlim
tamburašem najiskrenejšo zahvalo.

Po „Besedi“ bil je ples v spodnjih
prostorih, gori v I. nadstropji pa so igrali
neumorno tamburaši ter smo vsi skupaj
prepevali lepe slovenske pesmi. Odvišno
bi bilo, ako bi hoteli naglašati, da se je
tudi „govorilo“ — odvišno tem bolj,
ko nam je g. Mušič postregel izborna
kuhinjo in izbornimi vini. Istotako bi bilo
odvišno naglašati, da smo se vračali dom-
ov „pozno v noč“. No, ne: precej v
jutro bilo je menda že!

Plesne zabavo priredi v soboto dne
13. t. m. ob 9. uri zvečer v dvorani
„Tersicore“ veselični odsek „Tržaškega
podpornega in bralnega društva“. Ustop-
nina je: za moške 50, za ženske 30 nč.
po osebi. Ker bo to zadnji po delavskih
krogih letos v rečeni dvorani prirejeni
ples, upati je, da ga bode slavno občin-
stvo mnogobrojno obiskalo, temveč, ker
smo že pri kraju pusta; zraven pa obeta
biti ta plesna zabava nepričljena, domača
veselica v krogu naših vrlim delavcev, ka-
teri se svoje narodnosti zavedajo. V dobri
vpeh!

Poziv! Volilni odbor „Tržaškega pod-
pornega in bralnega društva“ vabi vse
člane sploh k volilnemu shodu, v nedeljo
dne 14. t. m. ob 3. ure popol. v društvene
prostore (via Valderivo 19. I.).

Pri sv. Ivanu bomo vendar imeli
dne 28. t. m. prvo veselico: „Bralnega
društva“, ako ne bodo naše „fine“ glave
vsega skupaj odložile do „Sivestrovega“
večera, kar se menda tudi zgodi po želji
par oseb, ki hočejo voditi vseh skupaj za-
nos, četudi bi ne smeli ničesa ukazovati.
Ni vse to zlato, kar se sveti — tudi ne
vsaka hiša „narodni dom“.

Narodnjak.
Tamburaški odsek pevškega društva
„Adrija“ v Barkovljah priredil je minolo
nedeljo svoj „večer“ v sedaj razširjeni
in olupšani dvorani krčme tamošnjega
„Obrtniškega društva“.

Dvorana je bila kar natlačena občin-
stva, po večem domačinov. — Čuditi se
je napredku vrlim tamburašev, kateri so
sami priprosti delavci. Ta zbor je tudi po
številu močan (do 17 članov) in je udaral
omenjenega dne na občo zadovoljnost pri-
čujočih. Skoraj vse točke morale so se
ponavljati. — Želeti je, da bi se priredilo
v Barkovljah še več enakih „večerov“,
kateri kaj dobro uplivajo na domačo
ljudstvo.

Odbor „Bratovščine sv. Cirila in
Metoda“ pri sv. Jakobu v Trstu javlja
vsem p. n. članom, da bode imela „Bra-
tovščina“ ta prihodnjo nedeljo, dne 14.
februvarja 1892. ob 6. uri zvečer svoj
letni občni zbor v prostorih „Delalskega
podpornega društva“.

Hranilno in posojilno društvo v Na-
brežini, registrovana zadruga z omejenim
poročtvom, vabi svoje člane k občnemu
zboru, ki bode dne 14. febr. ob 5. uri pop.
v občinski pisarni nabrežinski z nastopnim

vsporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2.
Polaganje letnega računa. 3. Volitev treh
revizorjev za tekoče leto. 4. Nasveti in
pogovori gledé visočine obresti.

Odbor.

Iz Kanala se nam piše: Pri banketu,
katerega je priredilo dne 4. t. m. tukajšnje
občinsko starešinstvo na novo potrjenemu
županu g. vit. Franc Malnič u v čast,
nabralo se je za „Slogine“ zavode v Go-
rici znaten znesek 13 gld. 52 kr. Gotovo
posnemanja vredno.

Vjela sta krojač Karol Haulica
in kotlar Jurij Petrić po 6, odnosno
10 mesecev zapora. Moža ta sta navdu-
šena socijalna demokrata, ki tudi rada po-
vesta, kar jima je na srcu. Dne 12. de-
cembra pr. l. naglašala sta v neki kavarni
svoje menenje, da socijalno-demokratiški
cilj se da doseči le se silo in re-
volucijo, deželno sodišče je pa bilo
dne 8. t. m. vse drugačnega menenja, ter
ju je obsodilo v zapor.

Samomor. Nek 47letni Antonič Bl.
stanujoč v Škorklji št. 129 se je minolo
soboto obesil na neko drevo blizu openke
stare ceste. Uzrok žalostnemu koncu je
bila nekda ubožnost in bolehnost. Bil je
namreč dlje časa delalec pri dogani in
pri javnih skladiščih v noveji luki. Ker je
zadnji čas dolgo bolehal, ostal je brez
dela ter se usmrtil. Zapustil je ženo in
četvero nepreskrbljenih otrok. Mrtveca so
prenesli v mrtvašnico k sv. Justu. Žalostno,
da se tudi mej našim ljudstvom kaj ta-
cega godi! —

„Učiteljskega Tovarisa“ št. 3. prinaša
sledede vsebino; J. Ravnikar. — Litija:
Jan Amos Komenski. — Prof. Fr. Oro-
žen: O zemljepisnem pouku. — J. Marn:
Knjiga Slovenaca. — Listek. — Naši do-
pisi: Iz Ljubljane. — Iz Ambrusa. — Iz
ljublanske okolice. — S Krasa. — Druš-
tveni vestnik. — Vestnik. — Uradni raz-
pisi učiteljskih služeb. — Listnica ured-
ništva. —

Zahvala.

Podpisano prodsedništvo se zahvaljuje
najiskreneje pevskemu zboru „Slovenskega
pevskega društva“, g. plesovodju Umeku,
vsem plesalcem plesa „Slovan“, in sled-
njič gosp. Franu Žitku, ki so blago-
hotno sodelovali pri plesu „Del. podp.
društva“ ter s tem pripomogli do lepega
moralnega in materijalnega vspeha.

V Trstu, dne 9. februvarja 1892.
Predsedništvo „Delalskega podp. društva“.

Javna zahvala.

Veselični odsek „Tržaškega
podpornega in bralnega druš-
tva“ podaril je velikodušno temu društvu
svoj glasovir.

Podpisano načelnništvo šteje si v po-
sebno dolžnost, zahvaliti se na tem lepem
in dragocenem daru tem bolj, ako pomi-
slimo, da so glasovir preskrbeli priprosti
delavci s prispevki od svojih malih do-
hodkov. —

V Trstu, 8. februvarja 1892.
Načelnništvo „Tržaškega podpornega
in bralnega društva“.

Andrej Kalan, Josip Krmpotič,
predsednik, tajnik.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsum-
nega društva, poprej Pertotova, pri-
poroča se najtopleje slavnemu občinstvu.
Točijo se vedno izborna domača oko-
ličanska vina. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via
in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in
č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, sta-
klenega, lončenega in železnega blaga, podob in
kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega
in Cecilia, toči izvrstno
domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša —
pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske
poštne tiskalice. Cl.

